

S. M.

**"Jacek Jezierski, kasztelan łukowski
(1722-1805)", Krystyna Zienkowska,
Warszawa 1963 : [recenzja]**

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 8/4, 596

1963

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

**Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.**

Krystyna Zienkowska, *Jacek Jezierski, kasztelan łukowski (1722—1805)*. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1963, s. 325, il. 15.

Dla historyka techniki w książce K. Zienkowskiej o kasztelanie Jezierskim najciekawszy jest rozdział „Fabryki” kasztelana łukowskiego, w którym autorka omawia jego działalność na polu przemysłu. Jezierski posiadał warzelnię soli w Busku i Solcy oraz wytwórnię fajansu w Grembenicach. W latach 1782—1785 nabył Miedzieże, gdzie znajdował się wielki piec i 2 fryszerki oraz Maleniec, gdzie wybudował dodatkowe 8 fryszerek, tworząc pełny zespół wielkopieczowy, produkujący stal, narzędzia, naczynia i półfabrykaty. Zakłady te obsługiwały m. in. jego fabrykę kos w Sobieniach pod Warszawą. Działalność Jezierskiego w zakresie hutnictwa była powodem jego wystąpień w latach 1788—1791 na rzecz przejęcia przez Skarb Koronny kuźnic samsonowskich i suchedniowskich, leżących w dobrach biskupich. Starał się też (zresztą bezskutecznie) o dzierżawę tychże kuźnic, widząc w tym dobry interes.

Inne rozdziały książki traktują o działalności Jezierskiego jako polityka, działacza sejmowego, publicyści, reformatora, projektodawcy itd.

S. M.

Oczerki po istorii Leningradskogo Uniwersiteta. Izdatielstwo Leningradskogo Uniwersiteta, Leningrad 1962, s. 198.

Wydawnictwo Uniwersytetu Leningradzkiego zainicjowało serię wydawniczą poświęconą historii tej uczelni. Serię zapoczątkowała publikacja zawierająca artykuły poświęcone historii rozwoju katedr: fizyki matematycznej, zoologii oraz mechaniki; zarysy biograficzne wybitnych profesorów: ekonomisty M. A. Baługjanskiego, bizantologa M. W. Lewczenki, historyka Dalekiego Wschodu N. W. Kiu-niera, oraz rozprawy poświęcone roli środowiska uniwersyteckiego w walce o przeobrażenia społecznej Rosji carskiej i budowę nowego ustroju po rewolucji październikowej.

Publikacja została przeznaczona dla szerokiego kręgu czytelników. Przeważają w niej artykuły pisane na podstawie materiału już wydanego. Archiwalia zostały wykorzystane przede wszystkim w treściwym artykule E. Kosaczewskiej o Baługjanskim, pierwszym rektorze Uniwersytetu, znanym z nowatorskich koncepcji na polu organizacji nauki, oraz w rozprawach poświęconych roli uczelni w życiu narodu rosyjskiego.

Publikacja rekompensuje w pewnym stopniu brak fundamentalnej monografii uczelni zapowiedzianej dopiero na najbliższe lata.

B. J.

Wincenty Pol, *Wybór poezji*, wyboru dokonała i wstępem poprzedziła Maria Janion. Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1963, s. 298.

Janina Rosnowska, *Dzieje poety. O Wincentym Polu*. Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa 1963, s. 372.

Od przeszło stu lat, od kiedy Wincenty Pol uzyskał popularność jako poeta i częściowe uznanie jako geograf, interesowano się jego działalnością i twórczością oraz starano się ocenić jego rolę i zasługi dla społeczeństwa. Za życia i bezpośrednio po śmierci poety przeciwnicy jego i wielbiciele w niepozobawionych namietności sporach zajmowali stanowiska krańcowo różne. Oceny te były jednak nie-